

Nr 298.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående befrielse för f. uppbördskommissarien Eric Svenson från viss, honom ådömd ersättningsskyldighet till kronan; given Stockholms slott den 23 april 1937.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Gustav Möller.

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 23 april 1937.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, SKÖLD, NILSSON, QUENSEL, FORSLUND.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anmäler chefen för socialdepartementet, statsrådet Möller framställning av förre uppbördskommissarien Eric Svenson om befrielse från viss, honom ådömd ersättningsskyldighet till kronan samt anför därvid följande.

Den ersättningsskyldighet, som avses med framställningen, har ådömts Svenson i egenskap av uppbördsredogörare för kronouppbördsmedel i sjätte

uppbördsdistriktet i Stockholm på grund av bristande kontrollåtgärder från Svensons sida, vilka måste anses hava möjliggjort för underordnad tjänsteman att begå förskingring av uppbördsmedel.

Den 1 februari 1934 avgick Svenson med pension från sin tjänst såsom uppbördskommissarie i sjätte distriktet, omfattande Maria och Högalids församlingar, vilken tjänst han innehaft sedan år 1921. Vid uppläggandet av årsredovisningen för 1934 års uppbörd i distriktet konstaterades i januari 1935 en balans i redovisningen av influtna skattemedel. Med anledning härav verkställdes utredning, av vilken framgick, att assistenten å sjätte distriktets uppbördskontor Olof Blanck under tiden juni 1925 till november 1933 tillgripit och förskingrat uppbördsmedel till ett sammanlagt belopp av 79,206 kronor 69 öre. Blanck tog sig av daga i januari 1935.

Efter stämning till Stockholms rådhusrätt yrkade allmänne åklagaren ansvar å Svenson på grund av att han underlåtit att vid uppbördsstämmor samt vid upprättandet av redogörelser över uppbörd och årsredovisningar vidtaga erforderliga kontrollåtgärder, varigenom de av Blanck förövade förskingringarna undgått upptäckt.

Överståthållarämbetet har vid rådhusrätten yrkat, att enär förskingringarna möjliggjorts genom bristande kontrollåtgärder från Svensons sida, Svenson måtte, därest han fälldes till ansvar i målet, förpliktas att till överståthållarämbetet utgiva det belopp av 79,206 kronor 69 öre, vartill de förskingrade uppbördsmedlen sammanlagt uppginge.

Genom utslag den 24 juli 1935 prövade rådhusrätten på anförda skäl jämlikt 25 kapitlet 17 och 22 §§ strafflagen rättvist att döma Svenson för försummelse i tjänsten till tjugufem dagsböter, varje dagsbot om tio kronor. Vidkommande av överståthållarämbetet mot Svenson i målet förd skadeståndstalan, så enär bristande kontrollåtgärder från Svensons sida måste anses hava möjliggjort för Blanck att begå de ifrågakomna förskingringarna, samt Svenson vid sådant förhållande vore pliktig att gottgöra den skada, som genom förskingringarna uppkommit och vilken ostridigt uppginge till 79,206 kronor 69 öre, men i målet vore upplyst, att av Blanck förskingrade kommunala uppbördsmedel till belopp av 10,000 kronor blivit av vederbörande försäkringsbolag ersatta, alltså och då Svensons ifrågavarande skadeståndsskyldighet förty avsåge ett belopp av 69,206 kronor 69 öre, därav 42,011 kronor 31 öre avsåge kronuppbördsmedel och 27,195 kronor 38 öre utgjorde kommunala uppbördsmedel, prövade rådhusrätten rättvist förplikta Svenson att till ämbetet i egenskap av uppbördsredogörare för kronuppbördsmedel utgiva 42,011 kronor 31 öre och i egenskap av redogörare för kommunala uppbördsmedel 27,195 kronor 38 öre eller sålunda sammanlagt 69,206 kronor 69 öre.

Svea hovrätt, där Svenson besvärat sig, fann i utslag den 19 mars 1936 ej skäl att göra annan ändring i rådhusrättens utslag än att, enär överståthållarämbetet i hovrätten nedsatt sitt skadeståndsanspråk med dels ett belopp av 10,682 kronor 51 öre, avseende av Blanck under 1933 förskingrade kronuppbördsmedel, som ersatts av vederbörande försäkringsbolag, dels ock ett belopp av 2,363 kronor 54 öre, utgörande utdelning i dödsboets efter Blanck konkurs,

det belopp Svenson hade att till överståthållarämbetet utgiva bestämdes till 56,160 kronor 64 öre.

Sedan Svenson yrkat ändring i hovrättens utslag fann Kungl. Maj:t den 27 februari 1937 ej skäl göra ändring i vad Svenson dömts jämlikt 25 kap. 17 och 22 §§ strafflagen för försummelse i tjänsten till tjugufem dagsböter, envar om tio kronor. Beträffande skadestandsfrågan prövade Kungl. Maj:t på anförda skäl rättvist sålunda ändra hovrättens utslag, att Svensons ersättningsskyldighet skulle omfatta beträffande kronouppbördsmedel 40,000 kronor och beträffande kommunala uppbördsmedel 20,000 kronor; ägande Svenson att tillgodoräkna sig dels i fråga om vartdera beloppet 10,000 kronor, motsvarande ersättningar, som av vederbörande försäkringsbolag inbetalats, dels ock vad av utdelningen i dödsboets efter Blanck konkurs 2,363 kronor 54 öre belöpte å den del av förskingrade kronouppbördsmedel respektive kommunala uppbördsmedel, för vilken Svenson hade att svara, eller alltså i förra avseendet 1,193 kronor 60 öre och i senare avseendet 596 kronor 80 öre.

I skrivelse den 15 mars 1937 har Svenson anhållit, att Kungl. Maj:t måtte vidtaga åtgärder, för att statsverkets fordran hos honom å 28,806 kronor 40 öre måtte vara avskriven.

Till stöd för sin anhållan har Svenson anført huvudsakligen följande. Han saknade tillgångar till gäldande av skadestandsbeloppet, då hans nuvarande inkomst utgjordes uteslutande av hans pension, som för närvarande uppginge till 668 kronor per månad. Hans övriga tillgångar bestode huvudsakligen av hans bohav. Det skulle kännas hårt för honom att efter 42 års tjänst i sin ålders höst för en brottslings skull, för vilken vem som helst i hans ställning utan tvivel hade fallit offer, berövas de få personliga tillhörigheter han samlat och vilka saknade egentligt värde för annan än honom själv.

Beträffande sina ekonomiska förhållanden åberopar Svenson ett av honom ingivet utmätningsprotokoll, utvisande att vid verkställighet av rådhusrättens den 24 juli 1935 givna utslag, hos Svenson den 14 oktober 1935 anträffats utmätningsbart gods till ett sammanlagt värde av 5,950 kronor 62 öre.

Över framställningen hava yttranden avgivits av överståthållarämbetet den 1 april 1937, av statskontoret den 7 och av justitiekanslersämbetet den 12 i nämnda månad.

Överståthållarämbetet anför i sitt utlåtande:

Det tjänstefel, vartill Svenson gjort sig skyldig, hade av domstolarna icke rubricerats annorledes än såsom brott mot 25 kap. 17 § strafflagen. På sätt därav framginge samt handlingarna jämväl i övrigt utmärkte torde varje tanke på att brottsligt uppsåt förefunnits hos Svenson få anses utesluten. Vid sådant förhållande syntes den allvarliga ekonomiska förlust, som ett utkrävande av det ådömda skadeståndet skulle innebära, icke stå i rimlig proportion till graden av Svensons vållande ifråga om den timade medelsförlusten. Med beaktande härav och då jämväl allmänmänskliga hänsyn syntes böra därtill förankada, ville överståthållarämbetet tillstyrka bifall till ifrågavarande framställning.

Därjämte har överståthållarämbetet överlämnat ett från *t. f. uppbördsintendenten* infordrat yttrande, vari framhållles följande.

Genom Kungl. Maj:ts dom den 27 februari 1937 hade slutgiltigt fastställts att Svenson vore juridiskt ansvarig för den förlust, som åsamkats det allmänna genom numera avlidne uppboråsassistenten Olof Blancks förskingringar. På sätt av handlingarna i målet framginge hade emellertid Svenson förebragt åtskilliga förmildrande omständigheter och hade otvivelaktigt förhållandena varit sådana, att det krävts en måhända mer än vanlig vaksamhet och skärpa för att Blancks manipulationer omedelbart skulle blivit upptäckta. I detta sammanhang förtjänade jämväl framhållas, att Svenson på sistone varit sjuklig och rätt till åren kommen under den tid förskingringar pågått. Anmärkas borde därjämte att Svenson först på äldre dagar kommit att taga befattning med utmätningsmannagöromål och de särskilda bestämmelser, som gällde för uppborådsmanns medelsförvaltning. Starka skäl syntes för den skull tala för att Svenson måtte varda av nåd befriad från honom ådömt skadeståndsansvar. T. f. uppboråsintendenten tillstyrkte förty bifall till framställningen.

Statskontoret anför:

Med hänsyn till de ömmande omständigheter, vilka tillförordnade uppboråsintendenten och överståthållarämbetet i avgivna yttranden andragit såsom skäl för bifall till förevarande framställning, ävensom därtill, att Svenson numera inträtt i pensionsåldern, funne sig statskontoret böra, i anslutning till de synpunkter, vilka av statsmakterna anlagts på i viss mån liknande fall, tillstyrka bifall till ansökningen.

Justitiekanslersämbetet har anmält, att ämbetet i anslutning till de synpunkter, som framförts av de i ärendet förut hörda myndigheterna, icke hade något att erinra mot att åtgärd vidtoges för eftergivande av kronans ifrågasvarande ersättningsanspråk.

Departements-
chefen.

Av den verkställda utredningen synes framgå, att billighetsskäl låta sig anföra för bifall till den av Svenson gjorda framställningen. Med hänsyn till av riksdagen tidigare gjort uttalande av innebörd, att här ifrågasatt befrielse icke borde lämnas i större utsträckning än som kunde vara av omständigheterna verkligen påkallat, har jag övervägt, huruvida i förevarande fall anledning föreligger att av Svenson i viss utsträckning påkalla erläggande av det honom ådömda ersättningsbeloppet. I betraktande av i målet förekomna omständigheter och Svensons ålder synes mig emellertid eftergivandet böra avse beloppet i dess helhet.

Med återopande av det anförda och under framhållande, att ärendet synes jämlikt § 54 riksdagsordningen kunna föreläggas riksdagen utan hinder av att den för propositioners avlämnande till riksdagen i allmänhet stadgade tid gått till ända, får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre uppborådskommissarien Eric Svenson må befrias från honom jämlikt Kungl. Maj:ts utslag den 27 februari 1937 åliggande ersättningsskyldighet till kronan.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:
Erik Skoglund.